

Behavior, Motivation, and Decision-Making of Wellness Cannabis Tourists

Wichitchai Tummachat^{1*} Jinnapas Dominic²

^{1,2} Faculty of Business Administration and Accountancy, Khon Kaen University

Research Article

Corresponding E-mail*:

wichitchai_t@kkumail.com*

pthewe@kku.ac.th

Article Info

Received 28 Nov 2024

Revised 14 May 2025

Accepted 29 May 2025

Keywords

Tourist behavior,

Motivation,

Wellness cannabis tourism

Abstract This research aims to 1) study the travel behaviors of wellness cannabis tourists and 2) study tourism motivation that affects the decision to participate in wellness cannabis tourism. This quantitative research used a sample of 400 Thai tourists, travelers, and visitors. Data were collected using a questionnaire, with the sample selected through simple random sampling. Data were analyzed using statistical methods, including percentage, frequency, standard deviation, Independent Samples T-Test, One-Way ANOVA, and Multiple Regression Analysis, with a significance level of 0.05.

The results showed that most tourists were female, aged between 21-25 years, with a bachelor's degree, single, and students with an income of no more than 15,000 THB per month. Most of them resided in the northeastern region of Thailand. Hypothesis testing showed that differences in gender, age, marital status, and occupation resulted in variations in the decision to participate in wellness cannabis tourism, motivations related to physical and mental health, the purchase of cannabis-related products and services, curiosity, and cannabis policies and regulations significantly influenced the decision to participate in wellness cannabis tourism at a 0.05 significance level.

พฤติกรรมการท่องเที่ยว แรงจูงใจ และการตัดสินใจ ของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

วิจิตชัย ธรรมชาติ^{1*} จินณพัช โดมินิค²

^{1,2} คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ 2) เพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ โดยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักท่องเที่ยว นักทัศนจร และผู้มาเยือนชาวไทย จำนวนทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ค่าร้อยละ, การแจกแจงความถี่, ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน, Independent Samples T-Test, One-Way ANOVA และสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-25 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด อาชีพนักศึกษา มีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาทต่อเดือน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า นักท่องเที่ยวที่มีเพศ อายุ สถานภาพ และอาชีพที่แตกต่างกัน ทำให้การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพแตกต่างกัน ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพพบว่า แรงจูงใจด้านร่างกายและจิตใจ ด้านการซื้อขายสินค้าและบริการจากกัญชาเพื่อสุขภาพ ด้านความอยากรู้อยากลอง และด้านนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกัญชา ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: พฤติกรรมนักท่องเที่ยว, แรงจูงใจ, การท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ถือได้ว่าเป็นรายได้สำคัญของประเทศไทย ซึ่งได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมท่องเที่ยวยังอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศไทยได้อย่างเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ รวมถึงการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของไทย ติดอันดับที่ 24 ของโลก และสร้างรายได้มากกว่า 34,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (Global Wellness Institute, 2024) ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญที่ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาโดยกรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กรมการท่องเที่ยว และเครือข่ายได้มีนโยบายในการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สมุนไพรและกัญชา เพื่อเป็นการเผยแพร่และเชิดชูคุณค่าของการแพทย์แผนไทย และการดูแลสุขภาพด้วยสมุนไพรไทยต่าง ๆ ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยมีเป้าหมายกระตุ้นเศรษฐกิจไทยให้ฟื้นตัว ตลอดจนเป็นการสร้างความเข้มแข็งทาง

วารสารจะระบุชื่อผู้แต่งในการอ้างอิงครั้งแรก (เฉพาะภาษาไทย)*

เศรษฐกิจในระดับชุมชน และเป็นโอกาสอันดีที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสำคัญของประเทศและระดับโลกต่อไป ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กล่าวว่า จากการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวใน 48 ประเทศทั่วโลก พบว่า นักท่องเที่ยว 78% มีความสนใจในเรื่องการเดินทางเพื่อสุขภาพ (Wellness Tourism) และประเทศไทยเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางที่สำคัญของนักท่องเที่ยวทั่วโลก ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวที่มีค่าใช้จ่ายสูงทั้งการท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ (Medical Tourism) และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health & Wellness Tourism) ซึ่งมีแนวโน้มที่จะได้รับความนิยมมากขึ้นในอนาคต นอกจากนี้ธุรกิจสุขภาพและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพยังเป็นธุรกิจที่กำลังได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ซึ่งครอบคลุมการดูแลสุขภาพทั้งร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ ทั้งนี้ยังมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในเส้นทางต่าง ๆ รวมทั้งผลักดันสมุนไพรเป็นพิเศษ เช่น กัญชา กัญชา ที่สามารถนำไปใช้เพื่อส่งเสริมสุขภาพได้ ซึ่งถือเป็นโอกาสที่ดีทำให้ส่งเสริมศักยภาพไทยในการเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Ministry of Public Health, 2022) **กระทรวงสาธารณสุข**

โดยในปัจจุบัน การใช้กัญชาเพื่อวัตถุประสงค์ทางสุขภาพและการพักผ่อนได้รับความนิยมมากขึ้นทั่วโลก โดยเฉพาะในประเทศที่มีการเปิดเสรีกัญชาทางการแพทย์และนันทนาการ การท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ ซึ่งหมายถึง การเดินทางโดยมีเป้าหมายและความสนใจในพื้นที่ วัตถุ หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกัญชา ซึ่งไม่จำเป็นต้องบริโภคหรือใช้กัญชาระหว่างการเดินทางท่องเที่ยว ได้กลายเป็นรูปแบบใหม่ของการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวหันมาสนใจเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติต่อกัญชาซึ่งไม่เพียงแต่เป็นยาเสพติดแต่ยังเป็นพืชที่มีประโยชน์ทางการแพทย์และสุขภาพ โดย (Marketingoops, 2022) ได้กล่าวว่า กัญชา (Cannabis) เป็นหนึ่งในแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเป็นที่สนใจ โดยกัญชาถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีโอกาสในการลงทุน และอาจมีอัตราการเติบโตที่สูงในอนาคต ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศนำกัญชาออกจากยาเสพติดให้โทษแล้วเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน 2565 เนื่องจากกัญชาที่มีประโยชน์ทางการแพทย์จริง สามารถใช้รักษาโรคบางโรคได้ รวมถึงสามารถใช้ในทางการแพทย์ ตามภูมิปัญญาไทยและตำรับการแพทย์แผนไทยได้ ในขณะที่มูลค่าตลาดกัญชาทั่วโลกจะมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่อง หรือคิดเป็นมูลค่ากว่า 103.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2567 แบ่งเป็นตลาดกัญชาเพื่อการแพทย์มีสัดส่วนประมาณร้อยละ 60 ของมูลค่าตลาดกัญชาทั้งหมด และอีกร้อยละ 40 เป็นตลาดกัญชาเพื่อการนันทนาการ โดยปัจจุบันเริ่มมีผู้ประกอบการกลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม สนใจที่จะใช้สารสกัดจากกัญชาเป็นส่วนประกอบในผลิตภัณฑ์ ส่งผลให้คาดว่าในอนาคตมูลค่าตลาดกัญชาโลกจะเติบโตและกระจายไปในหลายธุรกิจมากขึ้น **ศูนย์วิจัยกสิกรไทย** (Kasikorn research center, 2020) จากข้อมูลคาดการณ์มูลค่ากัญชาของ (Statista Market Insights, 2023) พบว่า ธุรกิจกัญชาเพื่อสุขภาพในประเทศไทยมีรายได้ในตลาดกัญชาคาดว่าจะสูงถึง 1,013.00 ล้านบาทหรือสหรัฐภายในปี 2566 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการเติบโตและความสามารถในการทำกำไรของอุตสาหกรรม และคาดว่าตลาดกัญชาเพื่อสุขภาพในประเทศไทยจะรักษาอัตราการเติบโตต่อปีที่มั่นคงที่ 14.65% ส่งผลให้มีปริมาณตลาดอยู่ที่ 2,007.00 ล้านบาทหรือสหรัฐภายในปี 2571 ซึ่งสอดคล้องกับ (Harris Poll, 2022) ระบุว่า กว่าร้อยละ 50 ของคน Gen Y ให้ความสำคัญกับการเข้าถึงกัญชาเพื่อการพักผ่อนเป็นตัวแปรสำคัญในการเลือกสถานที่พักผ่อน โดยชาวอเมริกันและกว่าร้อยละ 43 ของคน Gen Y จะเลือกจุดหมายปลายทางโดยเฉพาะเนื่องจากเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย สะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของนักท่องเที่ยวในกลุ่มนี้

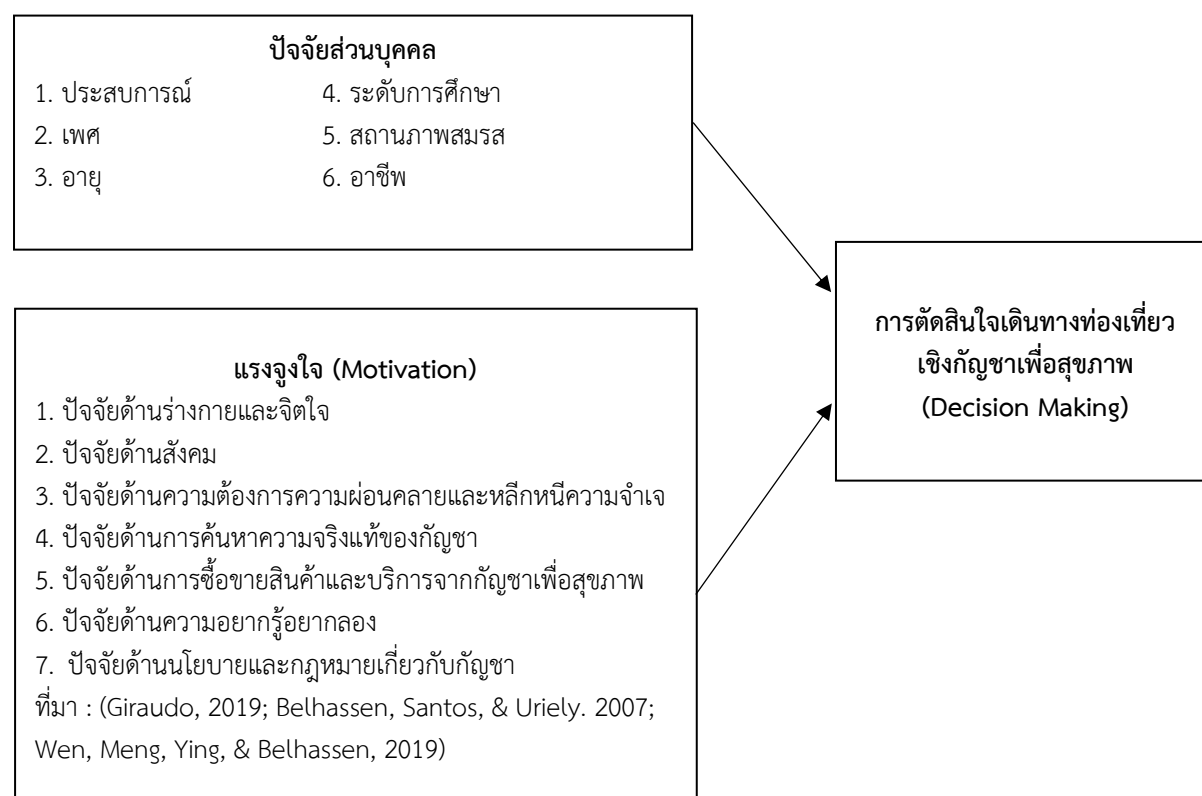
จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพและธุรกิจที่เกี่ยวข้องกำลังเป็นที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก ทั้งในกลุ่มนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งธุรกิจกีฬาเพื่อสุขภาพยังมีแนวโน้มที่จะเติบโตเป็นอย่างยิ่งในอนาคต แต่ปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรม ปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพหรือผู้บริโภคมากนัก

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมและแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ ซึ่งผลการศึกษาจะสามารถช่วยให้ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและหน่วยงานภาครัฐเข้าใจความต้องการและปัจจัยที่กระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางมาท่องเที่ยว และนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังสามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ
2. เพื่อวิเคราะห์แรงจูงใจทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยว นักทัศนจร และผู้มาเยือนชาวไทย ซึ่งไม่สามารถระบุจำนวนได้ โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจาก นักท่องเที่ยว นักทัศนจร และผู้มาเยือนชาวไทยที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป เนื่องจาก ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง สมุนไพรควบคุม (กัญชา) พ.ศ. 2565 อนุญาตให้จำหน่ายกัญชาให้กับผู้ที่มีอายุ 20 ปีขึ้นไป โดยการสุ่มตามความสะดวก (Convenience Sampling) ใช้แบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Google form) เนื่องจากไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ Cochran (1953) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยมีขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 ตัวอย่าง ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่าง เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลนักท่องเที่ยว นักทัศนจร และผู้มาเยือนชาวไทยที่มีความสนใจเกี่ยวกับการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพหรือสนใจเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพในประเทศไทย โดยการแจกแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ชุด

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 400 ชุด สำหรับการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว นักทัศนจร และผู้มาเยือนชาวไทย มีลักษณะของคำถามปลายปิด (Closed – ended Questions) ซึ่งเป็นคำถามที่ผู้วิจัยได้มีแนวคำตอบให้ผู้ตอบแบบสอบถาม เลือกตอบจากคำตอบที่กำหนดไว้ โดยแบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) พฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ (3) แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ (4) การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ โดยคำถามส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบจำนวน 5 ระดับ ตามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ด้วยวิธีของ Likert (1967) คือ

มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด	ระดับคะแนน	5 คะแนน
มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาก	ระดับคะแนน	4 คะแนน
มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปานกลาง	ระดับคะแนน	3 คะแนน
มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจน้อย	ระดับคะแนน	2 คะแนน
มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1 คะแนน

โดยใช้เกณฑ์ในการประเมินค่าคะแนน ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	แปลความหมาย
4.21-5.00	มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมากที่สุด
3.41-4.20	มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจมาก
2.61-3.40	มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจปานกลาง
1.81-2.60	มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจน้อย
1.00-1.80	มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจน้อยที่สุด

สำหรับการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้ตรวจสอบคุณภาพของชุดคำถามจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยหาดัชนีความสอดคล้อง

ระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of item-objective congruence: IOC) ของแบบสอบถามรวมทั้งชุดพบว่ามีค่าเท่ากับ 0.92 ซึ่งมากกว่า 0.50 แสดงว่าแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงตรงสามารถนำไปใช้ได้ในการเก็บข้อมูลในพื้นที่การวิจัยได้จริง และนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดสอบ (Pilot-test) เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือจากนักท่องเที่ยว นักทัศนจร และผู้มาเยือนชาวไทย จำนวน 30 คน ได้ค่า Cronbach' Alpha ที่ 0.878

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย

3.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency) เพื่ออธิบายปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพ และค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ระดับความคิดของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมและแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน โดยการทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มด้วยค่า Independent Samples T-Test และการทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวด้วยค่า One-Way ANOVA หากพบความแตกต่างจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยสถิติ LSD และทดสอบแรงจูงใจที่มีผลต่อการกระบวนกาตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ โดยใช้สถิติ Multiple Regression Analysis โดยการวิจัยครั้งนี้ใช้ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (Level of Significance)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลจากการลงพื้นที่แจกแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว นักทัศนจร และผู้มาเยือนชาวไทย รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น 400 ชุด ในประเด็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ แรงจูงใจ และการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ

การดำเนินการตอบแบบสอบถามของผู้เข้าร่วมงานวิจัยจะเป็นการใช้แบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ (Google form) เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้าร่วมวิจัยให้สามารถตอบแบบสอบถามได้ง่ายขึ้น โดยข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาได้จะถูกบันทึกลงในไฟล์ Excel ที่เข้ารหัสไว้ ส่วนข้อมูลใน Google form จะถูกทำลายทันทีหลังจากการบันทึกเข้าไฟล์ Excel ข้อมูลในไฟล์ Excel จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์โดย SPSS สำหรับการหาผลสถิติเชิงพรรณนา สำหรับการตีความผลลัพธ์จะดำเนินการตามข้อค้นพบที่ได้ และจะทำลายข้อมูลทั้งหมดเมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.5 เพศชาย ร้อยละ 23.8 และ LGBT ร้อยละ 9.8 โดยส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 21-25 ปี ร้อยละ 52.5

มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 74.8 สถานภาพโสด ร้อยละ 86.5 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษา กว่าร้อยละ 39.0 มีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาท ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 40.0 ภาคกลาง ร้อยละ 33.5 ภาคใต้ ร้อยละ 13.0 ภาคเหนือร้อยละ 11.5 และภาคตะวันออก ร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 ตัวอย่าง แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมีประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และนักท่องเที่ยวที่เคยมีประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ในจำนวนนี้ เคยมีประสบการณ์ในการใช้กัญชาเพื่อรักษาสุขภาพ จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5

ตารางที่ 1 พฤติกรรมนักท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

พฤติกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยว	เคย	200	50.0
เชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ	ไม่เคย	200	50.0
รูปแบบของกิจกรรมการ	เยี่ยมชมร้านขายกัญชา	167	41.8
ท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ	ลองกินอาหารหรือเครื่องดื่มที่ผสมกัญชา	198	49.5
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ทำสปาด้วยผลิตภัณฑ์ CBD	140	35.0
	บริโภคกัญชาในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย	75	18.8
	การรักษาสุขภาพด้วยสมุนไพรกัญชา	161	40.3
	ซื้อผลิตภัณฑ์หรือสินค้าจากกัญชาเพื่อสุขภาพ	152	38.0
รูปแบบของแหล่งท่องเที่ยวเชิง	การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	174	43.5
กัญชาเพื่อสุขภาพ (ตอบได้	การท่องเที่ยวโดยชุมชน	104	26.0
มากกว่า 1 ข้อ)	การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	218	54.5
	การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์และฟาร์มสเตย์	123	30.8
	การท่องเที่ยวเชิงอาหาร	168	42.0
	งานเทศกาลเกี่ยวกับกัญชาเพื่อสุขภาพและสมุนไพร	166	41.5

พฤติกรรมกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ		จำนวน (คน)	ร้อยละ
วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว เชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	เพื่อดูแลสุขภาพ	236	59.0
	ต้องการประสบการณ์ใหม่	261	65.3
	เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับกัญชา	221	55.3
	ตามกระแสนิยม	52	13.0
	ต้องการผ่อนคลาย คลายเครียด	164	41.0
	ต้องการซื้อกัญชาในสถานที่ที่ถูกกฎหมาย	50	12.5
	เพื่อบำบัดโรค	92	23.0
	เสริมสร้างภาพลักษณ์ตัวเองให้ทันสมัย	17	4.3
แหล่งที่มาของข้อมูลการ ท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ	จากการบอกเล่าหรือคำแนะนำ	207	51.7
	Website	136	34.0
	Facebook	252	63.0
	Instagram	103	25.8
	Line	70	17.5
	สื่อ โซเชียล แชนแนล	109	27.3
	คลินิกกัญชาทางการแพทย์แผนไทย	130	32.5
	สถานพยาบาล	90	22.5
ผู้ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ เดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อ สุขภาพ	ตัดสินใจด้วยตนเอง	221	55.3
	สมาชิกในครอบครัว	58	14.5
	แฟน/คู่สมรส	2	0.5
	เพื่อน/เพื่อนร่วมงาน	45	11.3
	หมอหรือบุคลากรทางการแพทย์	28	7.0
	ผู้เชี่ยวชาญด้านกัญชาเพื่อสุขภาพ	46	11.5

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัจจัยที่มีค่ามากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการค้นหาความจริงแท้ของกัญชา (ค่าเฉลี่ย 4.34) รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านการซื้อขายสินค้าและบริการจากกัญชาเพื่อสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 4.23) ปัจจัยด้านความอยากรู้อยากลอง (ค่าเฉลี่ย 4.04) ปัจจัยด้านร่างกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 3.99) ปัจจัยด้านความต้องการความผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงความจำเจ (ค่าเฉลี่ย 3.92) ปัจจัยด้านนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกัญชา (ค่าเฉลี่ย 3.92) และปัจจัยด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.28) ตามลำดับ รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

แรงจูงใจ (Motivation)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความสำคัญ
ปัจจัยด้านร่างกายและจิตใจ	3.99	.729	มาก
1. เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยทางร่างกายและจิตใจ	4.04	.976	มาก
2. เพื่อให้มีความคิดและทัศนคติที่แตกต่างไปจากเดิม	3.83	.998	มาก
3. เพื่อดูแลสุขภาพตนเอง	4.10	.905	มาก
ปัจจัยด้านสังคม	3.28	1.022	ปานกลาง
1. เพื่อแสดงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง	2.70	1.162	ปานกลาง
2. เพื่อแสดงประสบการณ์ที่เหนือกว่าคนอื่น	2.90	1.310	ปานกลาง
3. จากกระแสของการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ	3.73	1.248	มาก
4. เพื่อพบปะกับนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ	3.46	1.252	มาก
5. การกระตุ้นจากคำแนะนำหรือคำบอกเล่าจากบุคคลอื่น	3.63	1.065	มาก
ปัจจัยด้านความต้องการความผ่อนคลาย และหลีกเลี่ยงความจำเจ	3.92	.950	มาก
1. ต้องการความผ่อนคลายและเพลิดเพลิน	3.98	.991	มาก
2. ต้องการหลีกเลี่ยงความจำเจ	3.77	1.130	มาก
3. ต้องการหลีกเลี่ยงความตึงเครียดทางสังคม	3.99	1.026	มาก
ปัจจัยด้านการค้นหาความจริงแท้ของกัญชา	4.34	.704	มากที่สุด
1. ต้องการชมต้นกัญชาและแหล่งปลูกกัญชา	4.22	.975	มากที่สุด
2. ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับกัญชาในท้องถิ่น การแปรรูปและการใช้กัญชาเพื่อสุขภาพ	4.52	.715	มากที่สุด
3. ต้องการค้นหาความจริงแท้ของกัญชา	4.29	.772	มากที่สุด
ปัจจัยด้านการซื้อสินค้าและบริการจากกัญชาเพื่อสุขภาพ	4.23	.641	มากที่สุด
1. ต้องการซื้อสินค้าและบริการจากกัญชา	3.83	.936	มาก
2. ต้องการความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการจากกัญชาเพื่อสุขภาพ	4.42	.752	มากที่สุด
3. ต้องการซื้อกัญชาในสถานที่ที่ถูกกฎหมาย	4.45	.777	มากที่สุด
ปัจจัยด้านความอยากรู้อยากลอง	4.04	.804	มาก
1. ต้องการประสบการณ์การท่องเที่ยวในรูปแบบใหม่	4.21	.834	มากที่สุด
2. อยากรู้อยากลอง	3.88	.973	มาก
3. ต้องการค้นหาสิ่งแปลกใหม่ในชีวิต	4.06	.919	มาก

แรงจูงใจ (Motivation)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความสำคัญ
ปัจจัยด้านนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกัญชา	3.92	.864	มาก
1. เพื่อสัมผัสประสบการณ์เกี่ยวกับกัญชาในสถานที่ ที่ถูกกฎหมาย	4.29	.737	มากที่สุด
2. นโยบายกัญชาเสรี ส่งผลต่อความต้องการใช้ กัญชาเพื่อสุขภาพของท่านในระดับใด	3.74	1.140	มาก
3. ข้อกฎหมายถอดกัญชาและกัญชงออกจากบัญชี ยาเสพติดให้โทษประเภทที่ 5 มีผลต่อการเลือกใช้ กัญชาเชิงรักษาหรือเพื่อสุขภาพของท่านในระดับใด	3.72	1.189	มาก
รวม	3.96	.816	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.69$) สำหรับปัจจัยย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เปรียบเทียบประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว เปรียบเทียบข้อมูล ค้นหาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว และตระหนักถึงความต้องการ และความจำเป็น ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ (Decision Making)	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	ระดับ ความสำคัญ
1. ตระหนักถึงความต้องการและความจำเป็น	3.46	1.035	มาก
2. ค้นหาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว	3.57	1.230	มาก
3. เปรียบเทียบข้อมูล	3.65	1.204	มาก
4. ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว	3.77	1.129	มาก
5. เปรียบเทียบประสบการณ์	4.03	.932	มาก
รวม	3.69	.925	มาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1. สมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ

ผลจากการการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เปรียบเทียบตามประสบการณ์ ซึ่งทดสอบสมมติฐานโดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) โดยการทดสอบ Independent Sample (t-test) และเปรียบเทียบ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างใช้การวิเคราะห์รายคู่ด้วยวิธี LSD

ตารางที่ 4 ตารางแสดงผลการเปรียบเทียบการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ จำแนกตามประสบการณ์

	เคยมีประสบการณ์		ไม่เคยมีประสบการณ์		t	p-value
	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>	$\bar{X}$	<i>S.D.</i>		
การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ	4.12	0.53	3.96	0.52	1.610	.205

* p-value < 0.05

ผลการทดสอบการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพด้วยการวิเคราะห์ Independent Sample (t-test) ได้ค่า p-value เท่ากับ 0.205 ซึ่งมากกว่าค่า α 0.05 ซึ่งแสดงว่า ประสบการณ์ที่ต่างกันไม่ทำให้การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล		SS	df	MS	F	Sig.
เพศ	Between Groups	3.373	3	1.124	4.003	.008*
	Within Groups	111.234	396	.281		
	Total	114.608	399			
อายุ	Between Groups	32.445	8	4.056	19.300	.000*
	Within Groups	82.163	391	.210		
	Total	114.608	399			
ระดับการศึกษา	Between Groups	1.395	3	.465	1.627	.183
	Within Groups	113.213	396	.286		
	Total	114.608	399			
สถานภาพ	Between Groups	2.787	2	1.393	4.947	.008*
	Within Groups	111.821	397	.282		
	Total	114.608	399			
อาชีพ	Between Groups	14.210	6	2.368	9.271	.000*
	Within Groups	100.398	393	.255		
	Total	114.608	399			

* Sig < 0.05

ผลจากการวิเคราะห์สมการถดถอยตัวแบบ ANOVA พบว่า นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ และสถานภาพ ที่ต่างกัน ทำให้การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพแตกต่างกัน ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

เมื่อทำการทดสอบจับคู่ (Multiple Comparisons) โดยค่าสถิติ LSD ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า มีความแตกต่างกันในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพในภาพรวม ดังนี้

1) การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพของเพศชายแตกต่างกับการตัดสินใจของเพศหญิง และ LGBT โดยเพศชายและเพศหญิงมีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพน้อยกว่า LGBT

2) การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพของนักท่องเที่ยวอายุ 36-40 ปี และ อายุ 51-55 ปี มีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพมากกว่านักท่องเที่ยวอายุ 21-25 ปี และ นักท่องเที่ยวอายุ 21-25 ปี มีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวมากกว่านักท่องเที่ยวอายุ 26-30 ปี, อายุ 41-45 ปี และ อายุ 61 ปีขึ้นไป

3) การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพของนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้างแตกต่างกับการตัดสินใจของสถานภาพโสดและสถานภาพสมรส โดยนักท่องเที่ยวที่มีสถานภาพหม้าย/หย่าร้างมีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพมากกว่าสถานภาพโสดและสถานภาพสมรส

4) การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวมากกว่าอาชีพอิสระ พนักงานเอกชน/เจ้าหน้าที่บริษัท และผู้ที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว และพนักงานเอกชน/เจ้าหน้าที่บริษัท มีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวน้อยกว่านักศึกษาและผู้ประกอบธุรกิจส่วนตัว

2. สมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

ตารางที่ 6 ผลจากการวิเคราะห์เชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ปัจจัยด้านร่างกายและจิตใจ	.846	.051	.872	16.727	.000
ปัจจัยด้านสังคม	-.008	.036	-.011	-.226	.822
ปัจจัยด้านความต้องการความผ่อนคลาย และหลีกเลี่ยงความจำเจ	-.024	.050	-.022	-.478	.633
ปัจจัยด้านการค้นหาความจริงแท้ของกัญชา	.086	.047	.086	1.841	.067
ปัจจัยด้านการซื้อขายสินค้าและบริการจาก กัญชาเพื่อสุขภาพ	-.272	.061	-.216	-4.447	.000
ปัจจัยด้านความอยากรู้อยากลอง	.142	.045	.163	3.166	.002

ปัจจัยด้านนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกัญชา	-.503	.051	-.563	-9.831	.000
ค่าคงที่ 3.232 ; SE _{est} = ±.30					
R = .832 ; R ² = .692 ; F = 61.522 ; p-value = .000					

จากตารางที่ 6 จะเห็นว่าปัจจัยทั้ง 7 ด้านมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชา เพื่อสุขภาพในระดับสูงมาก โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .832 และสามารถรวมกันพยากรณ์การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ ได้ร้อยละ 69.2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์เท่ากับ ±.30

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า ปัจจัยด้านสังคม (p-value .716) ปัจจัยด้านความต้องการความผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงความจำเจ (p-value .716) และปัจจัยด้านการค้นหาความจริงแท้ของกัญชา (p-value .716) ไม่สามารถพยากรณ์การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพได้ ปัจจัยด้านร่างกายและจิตใจ ปัจจัยด้านการซื้อขายสินค้าและบริการจากกัญชาเพื่อสุขภาพ ปัจจัยด้านความอยากรู้อยากลอง และปัจจัยด้านนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกัญชา สามารถพยากรณ์การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสามารถนำมาแทนค่าในสมการพยากรณ์ได้ดังต่อไปนี้

$$Y = 3.232 + 0.846\text{Mov}_1 - 0.272\text{Mov}_5 + 0.142\text{Mov}_6 - 0.503\text{Mov}_7$$

สรุปผลการวิจัย

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยวและแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-25 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี สถานภาพโสด ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพนักศึกษา รายได้ไม่เกิน 15,000 บาทต่อเดือน อาศัยอยู่ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดขอนแก่นมากถึง 16.75% ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพที่เคยมีประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ กว่าร้อยละ 25 เคยมีประสบการณ์การใช้กัญชาในการรักษาหรือบรรเทาอาการป่วย โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการลองกินอาหารหรือเครื่องดื่มที่ผสมกัญชา เดินทางท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อต้องการประสบการณ์ใหม่ โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพจาก Facebook และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง

ผลการวิเคราะห์แรงจูงใจของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวมีแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.96) โดยเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าปัจจัยที่มีค่ามากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการค้นหาความจริงแท้ของกัญชา รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านการซื้อขายสินค้าและบริการจากกัญชาเพื่อสุขภาพ ปัจจัยด้านความอยากรู้อยากลอง ปัจจัยด้านร่างกายและจิตใจ ปัจจัยด้านความต้องการความผ่อนคลายและหลีกเลี่ยงความจำเจ ปัจจัยด้านนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกัญชา และปัจจัยด้านสังคม ตามลำดับ โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.69)

2. แรงจูงใจทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ

ผลการทดสอบสมมติฐานที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และอาชีพ พบว่า ประสบการณ์ที่ต่างกันไม่ทำให้การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพต่างกัน นอกจากนี้นักท่องเที่ยวที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ อาชีพ และสถานภาพ ที่ต่างกัน ทำให้การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพแตกต่างกัน ในขณะที่ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน มีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบสมมติฐานแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ พบว่า ปัจจัยด้านร่างกายและจิตใจ ปัจจัยด้านการซื้อขายสินค้าและบริการจากกีฬาเพื่อสุขภาพ ปัจจัยด้านความอยากรู้อยากลอง และปัจจัยด้านนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกีฬา สามารถพยากรณ์การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (65.5%) อายุระหว่าง 21-25 ปี (52.5%) มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (74.8%) สถานภาพโสด (86.5%) อาชีพนักศึกษา (39.0%) มีรายได้ไม่เกิน 15,000 บาทต่อเดือน (36.3%) อาศัยอยู่ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (40.0%) โดยส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดขอนแก่นมากถึง 16.75% สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Kang & Lee, 2021) ที่พบว่า ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวในงานเทศกาลกีฬาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21-30 ปี ถึงร้อยละ 42.6 ส่วนใหญ่สถานภาพโสดหรือไม่เคยแต่งงาน ประกอบอาชีพที่มีเงินเดือนประจำ และมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับกีฬาผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ต และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Wen, Meng, Ying & Belhassen, 2019) ที่พบว่านักท่องเที่ยวเชิงกีฬาส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย (61.6%) มีสถานภาพโสด และมีช่องทางการรับรู้ข้อมูลจากช่องทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (NIDA Poll, 2024) ที่ได้สำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกีฬา ซึ่งพบว่า ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 8.47 มีภูมิลำเนาอยู่จังหวัดกรุงเทพฯ ร้อยละ 18.55 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคกลาง ร้อยละ 17.79 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคเหนือ ร้อยละ 33.43 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 13.97 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้ และร้อยละ 7.79 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 48.24 เป็นเพศชาย และร้อยละ 51.76 เป็นเพศหญิง โดยร้อยละ 38.32 มีสถานภาพโสด ร้อยละ 59.01 สมรส และร้อยละ 2.67 หม้าย หย่าร้าง แยกกันอยู่ ด้านการศึกษาตัวอย่าง ร้อยละ 30.38 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเป็นพ่อบ้าน/แม่บ้าน/เกษียณอายุกว่าร้อยละ 24.96 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 10.46

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพที่เคยมีประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการลองกินอาหารหรือเครื่องดื่มที่ผสมกีฬา เดินทางท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอาหาร มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับกีฬา โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงกีฬาเพื่อสุขภาพจากการบอกเล่าหรือคำแนะนำของผู้ที่เคยมี

ประสบการณ์ และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง ในขณะที่นักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพที่ไม่เคยมีประสบการณ์เดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่ สนใจทำสปาด้วยผลิตภัณฑ์ CBD และกิจกรรมการรักษาสุขภาพด้วยสมุนไพรกัญชา สนใจการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ โดยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพเพื่อต้องการประสบการณ์ใหม่ โดยมีแหล่งที่มาของข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพจากช่องทางเฟซบุ๊ก (Facebook) และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง สอดคล้องกับการสำรวจของ (NIDA Poll, 2024) ที่มีการความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับกัญชา ซึ่งพบว่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 52.58 เคยมีประสบการณ์การใช้กัญชาเพื่อประกอบอาหารหรือเครื่องดื่ม รองลงมาร้อยละ 34.64 ระบุว่า มีประสบการณ์การเสพหรือสูบกัญชา ร้อยละ 22.36 ระบุว่า มีการใช้กัญชาเพื่อรักษาโรค ร้อยละ 15.97 ระบุว่า มีประสบการณ์การปลูกกัญชา และร้อยละ 0.98 ระบุว่า มีประสบการณ์การแปรรูปผลิตภัณฑ์กัญชาในเชิงพาณิชย์และการค้ากัญชา

2. แรงจูงใจทางการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

จากการศึกษาแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ พบว่า ปัจจัยด้านร่างกายและจิตใจ ปัจจัยด้านการซื้อขายสินค้าและบริการจากกัญชาเพื่อสุขภาพ ปัจจัยด้านความรู้ อยากรลอง และปัจจัยด้านนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกัญชา สามารถพยากรณ์ การตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับปัจจัยย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ เปรียบเทียบประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ ตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว เปรียบเทียบข้อมูล ค้นหาข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว และตระหนักถึงความต้องการและความจำเป็น ตามลำดับ สอดคล้องกับ (John & Larke, 2016) ได้ศึกษาแรงจูงใจหลักที่ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวทางการแพทย์คือ คำแนะนำจากเพื่อน แพทย์ และครอบครัว และความต้องการความเป็นส่วนตัวและความลับของการรักษา การขาดทางเลือกในการรักษาและไม่ไว้วางใจในระบบการรักษาพยาบาลในประเทศบ้านเกิด ทั้งยังสอดคล้องกับ (Belhassen, Santos & Uriely, 2007) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจแรงจูงใจในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชา 4 ปัจจัยได้แก่ การอยากรู้อยากลองของนักท่องเที่ยว (Experimentation) เพื่อความสนุกและเพลิดเพลิน (Pleasure and diversion-seeking) ต้องการค้นหาความถูกต้องของกัญชา (Quest for authenticity) และการซื้อผลิตภัณฑ์จากกัญชา (Purchasing) นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับ (Wen et al., 2019) และ (Ying, Wen & Shan 2019) ได้ทำการศึกษาแรงจูงใจในการท่องเที่ยวจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวชาวจีน สามารถสรุปแรงจูงใจในการท่องเที่ยวเชิงกัญชาได้ 6 ปัจจัย ประกอบไปด้วย การรักษาอาการเจ็บป่วยทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เป็นที่ยอมรับของสังคม เพื่อการผ่อนคลาย ต้องการค้นหาความจริงแท้ของกัญชา ความพร้อมใช้งานเชิงพาณิชย์และความอยากรู้อยากลอง และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (Giraudo, 2019) ได้ศึกษาแรงจูงใจของนักท่องเที่ยวในการเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงกัญชา ได้แก่ การสนใจความแปลกใหม่ของกฎหมายเกี่ยวกับกัญชา เพื่อความเพลิดเพลินและความมีนเมา การค้นหาสายพันธุ์เฉพาะของกัญชา การบริโภคผลิตภัณฑ์กัญชา เรียนรู้เกี่ยวกับกัญชาหรือมรดกทางวัฒนธรรมของกัญชา การเห็นต้นกัญชา หรือแม้แต่การใช้กัญชาทางการแพทย์

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อค้นพบในการวิจัย

การแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

จากผลการศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ พบว่า สามารถแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพจากประสบการณ์การใช้กัญชาเพื่อสุขภาพ ได้เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เคยมีประสบการณ์การใช้กัญชาเพื่อสุขภาพแล้ว และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมีประสบการณ์การใช้กัญชาเพื่อสุขภาพ โดยเมื่อพิจารณาจากวัตถุประสงค์ในการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพแล้ว พบว่า สามารถแบ่งกลุ่มย่อยของนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการรักษาอาการป่วย 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการดูแลสุขภาพ 3) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการประสบการณ์ใหม่ 4) กลุ่มนักท่องเที่ยวที่ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับกัญชาเพื่อสุขภาพ ดังภาพที่ 2

การแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย ของการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ				
ประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว	เคยมีประสบการณ์		ไม่เคยมีประสบการณ์	
	วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว		วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว	
รูปแบบของกิจกรรม	รักษาอาการป่วย	ดูแลสุขภาพด้วยกัญชา	ต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับกัญชา	ต้องการประสบการณ์ใหม่
	รักษาสุขภาพด้วยผลิตภัณฑ์จากกัญชา	เยี่ยมชมร้านขายกัญชา ซื้อสินค้าหรือผลิตภัณฑ์จากกัญชา กินอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของกัญชา	ทำสปาด้วยผลิตภัณฑ์กัญชา	

ภาพที่ 2 การแบ่งกลุ่มนักท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ

ในการวางแผนกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพนั้น สามารถวางแผนเพื่อกระตุ้นการตัดสินใจการเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ จากความสัมพันธ์ของแรงจูงใจที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวเชิงกัญชาเพื่อสุขภาพ พบว่า ประกอบด้วยปัจจัยที่สำคัญ 4 ปัจจัย คือ 1) ด้านร่างกายและจิตใจ 2) ต้องการซื้อขายสินค้าและบริการจากกัญชาเพื่อสุขภาพ 3) ความอยากรู้อยากลอง และ 4) ด้านนโยบายและกฎหมายเกี่ยวกับกัญชา สามารถกำหนดกลยุทธ์ได้ 4 กลยุทธ์ คือ 1) การเจาะกลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย 2) การกำหนดนโยบายที่ชัดเจน 3) การกระตุ้นการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว 4) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพเพื่อสุขภาพ

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาเพิ่มเติมในประเด็น ดังนี้

- 3.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับผลของกัญชาที่ใช้ในทรีตเมนต์หรือกิจกรรมเชิงสุขภาพต่อร่างกายและจิตใจ เช่น ความเครียด ความผ่อนคลาย หรือผลในการรักษาอาการป่วย
- 3.2 ควรศึกษากรอบกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการใช้กัญชาเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงผลกระทบของนโยบายการปลดล็อกกัญชาต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว
- 3.3 ควรศึกษาความคิดเห็นและการยอมรับของประชาชนและนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงกัญชา ทั้งในแง่การใช้เพื่อสุขภาพและเพื่อความบันเทิง

References

- Belhassen, Y., Santos, C. A., & Uriely, N. (2007). Cannabis usage in tourism: A sociological perspective. *Leisure Studies*, 26(3), 303–319. <https://doi.org/10.1080/02614360600834958>
- Cochran, W. G. (1953). *Sampling techniques*. New York: John Wiley & Sons.
- Giraud, R. F. (2019). Blazing a trail: Cannabis tourism in the United States. In T. McGettigan (Ed.), *The politics of marijuana: A new paradigm* (pp. 105–112). Peter Lang.
- Global Wellness Institute. (2024). *The global wellness economy: Country rankings*. Retrieved March 23, 2024, from <https://globalwellnessinstitute.org/industry-research/2024-the-global-wellness-economy-country-rankings/>
- Harris Poll. (2022). *How COVID-19 is affecting cannabis usage*. Retrieved June 23, 2023, from <https://theharrispoll.com/briefs/how-covid-19-is-affecting-cannabis-usage/>
- John, S., & Larke, R. (2016). An analysis of push and pull motivators investigated in medical tourism research published from 2000 to 2016. *Tourism Review International*, 20(2–3), 73–90. <https://doi.org/10.3727/154427216X14713104855810>

- Kang, H., & Lee, H. (2021). A cannabis festival in urban space: Visitors' motivation and travel activity. *Journal of Hospitality and Tourism Insights*, 4(2), 142–162. <https://doi.org/10.1108/JHTI-09-2020-0177>
- Kasikorn Research Center. (2020). *Will cannabis become an economic crop for Thailand?* Retrieved June 23, 2022, from <https://www.kasikornresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/FB-Cannabis-14-01-20.aspx> (In Thai)
- Marketingoops. (2022). *Spotlight on 9 megatrends changing the world: Interesting future investment opportunities*. Retrieved June 23, 2022, from <https://www.marketingoops.com/reports/fast-fact-reports/megatrends-change-the-world/> (In Thai)
- Ministry of Public Health. (2022). *The Ministry of Public Health supports health tourism, promotes Thai spas, and cannabis and hemp health products to boost the country's economy*. Retrieved August 28, 2022, from https://www.hss.moph.go.th/show_topic.php?id=5146 (In Thai)
- NIDA Poll. (2024). *Is "cannabis" a drug?* Retrieved March 23, 2024, from https://nidapoll.nida.ac.th/survey_detail?survey_id=697 (In Thai)
- Statista Market Insights. (2023). *Health cannabis – Worldwide*. Retrieved June 23, 2023, from <https://www.statista.com/outlook/hmo/cannabis/worldwide>
- Wen, J., Meng, F., Ying, T., & Belhassen, Y. (2019). A study of segmentation of cannabis-oriented tourists from China based on motivation. *Current Issues in Tourism*, 23(1), 36–51. <https://doi.org/10.1080/13683500.2019.1584608>
- Ying, T., Wen, J., & Shan, S. (2019). Is cannabis tourism deviant? A theoretical perspective. *Tourism Review International*, 23(1), 71–77. <https://doi.org/10.3727/154427219X15561098338303>